

Lösdriverilagen från 1885

Originalet finns inscannat på <http://runeberg.org/njtfattig/>.

Jag har inte lagt när gôrmycke jobb på att få avskriften exakt rätt, så det finns säkert en del fel. Beklagat detta. (Om du tycker att det är för dåligt, så kan du ju gå in och göra en egen avskrift åse va lätt det är ...)

Molkom mars 2014

© nilsallan@hotmail.com

Lag angående lösdrivvares behandling den 12 Juni 1885.

Vi Oskar etc. göre veterligt: det Vi, med Riksdagen, funnit godt att, med upphäfvande af stadgan angående försvarslöse och till allmänt arbete förfallne personer den 29 Maj 1840, förordna som följer:

1 §. Hvar, som sysslolös stryker omkring från ort till annan utan medel till sitt uppehälle, må, där ej omständigheterna ådagalägga, att han söker arbete, behandlas såsom lösdrivvare på sätt i denna lag sägs.

Till enahanda behandling vare ock den förfallen, hvilken eljest, utan att äga medel till sitt uppehälle, underlåter att efter förmåga söka ärligen försörja sig och tillika förer ett sådant lefnadsätt, att våda däraf uppstår för allmän säkerhet, ordning eller sedlighet.

Barn under femton år må ej såsom lösdrivvare behandlas.

2 § 1. Den som beträdes med lösdrifveri må anhållas af krono- eller polisbetjänt eller tillsyningsman, och varde den anhållne ofördröjligen inställd till förhör å landet inför ortens kronofogde eller länsman och i stad inför stadsfiskal.

Befinnes vid förhöret sådant fall vara för handen, som i 1 § afses, må den som håller förhöret meddela den anhållne varning samt för honom uppläsa och till honom öfverlämna skriftligt besked angående varningens meddelande och skälen därför.

I händelse varning meddelas, skall protokoll upprättas Öfver förhöret, upptagande anledningen till detsamma och hvad den anhållne till sin ursäkt förebragt, äfvensom redogörelse för hans lefnadsomständigheter samt beskrifning öfver hans utseende, så ock intyg därom, att beskedet blifvit honom tillständt; skolande afskrift af protokollet till Konungens Befallningshafvande i länet insändas så tidigt, att det inom den i nästföljande mom. omförmälda tid kan vara för Konungens Befallningshafvande tillgängligt.

2. Vill den, som erhållit varning, varda i saken vidare hörd, äge han hos Konungens Befallningshafvande i länet antingen personligen anmäla sig till förhör eller ock inkomma med skriftliga påminnelser inom tre dagar, om den varnade anhållits i Konungens Befallningshafvande har sitt säte, men eljest inom fjorton

dagar från varningens meddelande; och skall den varnade, hvilken det ej är betaget att med posten insända påminnelserna, om hvad sålunda står honom öppet erhålla underrättelse, som jämväl intages i beskedet.

3. Sedan förhör hållits eller påminnelser afgifvits, som i nästföregående mom. sägs, eller ock den därför bestämda tid tilländagått, utan att den varnade låtit sig afhöra, skall Konungens Befallningshafvande taga den meddelade varningen under ompröfning och, om han finner den befogad, kungöra den för rikets polismyndigheter.

4. Är anhållen lösdrifvare okänd, och undandrager han sig att uppgifva namn eller hemort, eller förekommer skälig anledning att hans uppgift därom är osann, och kan rätta förhållandet ej af betyg, som af lösdrifvaren innehafvas, eller annorledes genast utredas, skall han häktas och sändas till Konungens Befallningshafvande i länet, och må Konungens Befallningshafvande antingen hålla honom i häkte, till dess tillförlitlig upplysning i sagda hänseenden vunnits, eller sända honom till Konungens Befallningshafvande i annat län, där anledning är att sådan upplysning lättare står att vinna. I fall, som nu är nämndt, ankomme på Konungens Befallningshafvande att meddela varning och densamma kungöra såsom förr är sagdt.

3 §. 1. Varder någon, innan två år förflutit sedan honom meddelad varning blifvit kungjord, beträdd med lösdrifveri, må han, efter det förhör, på sätt i 2 § 1 mom. sägs, med honom hållits, häktas och sändas till Konungens Befallningshafvande i länet, dit jämväl afskrift af förhørsprotokollet skall insändas.

2. Konungens Befallningshafvande hållo ytterligare förhör med den häktade och låte i protokoll öfver förhöret anteckna hans lefnadsomständigheter samt införa prästbetyg och läkarebetyg för den häktade jämte beskrifning öfver hans utseende och uppgift å den ort, som, efter ty i 10 S skall såsom hans hemort anses. Finnes den häktade hafva gjort sig skyldig till lösdrifveri å tid, som i 1 mom. sägs, må Konungens Befallningshafvande döma honom till tvångsarbete från och med en månad till och med ett år. Har han förut undergått dylikt tvångsarbete eller straffarbete, eller förekomma eljest försvårande omständigheter, må tvångsarbetstiden utsträckas till högst tre år.

3. Pröfvar Konungens Befallningshafvande sådana mildrande omständigheter vara för handen, att den

häktade, ändå att han befunnits skyldig till lösdrifveri, icke skäligen bör till tvångsarbete dömas, äger Konungens Befallningshafvande meddela honom förnyad varning samt ställa honom på fri fot; börande varningen kungöras såsom i 2 § sägs.

4 §. Har den, som undergått tvångsarbete, inom två år efter frigifvandet blifvit beträdd med lösdrifveri, vare utan vidare varning underkastad behandling som i 3 § sägs.

5 §. Beslut, hvarigenom någon dömes till tvångsarbete, skall för den dömd genast afkunnas med underrättelse om hvad för besvärs anförande bör iakttagas; och varde skriftligt utslag med åtecknad fullständig besvärshänvisning honom tillständt inom tre dagar, den oräknad då beslutet afkunnades.

6 §. Vill någon söka ändring i Konungens Befallningshafvandes utslag, hvarigenom han blifvit dömd till tvångsarbete, äger han inom åtta dagar efter det utslaget blifvit afkunnadt, den dagen oräknad, till Konungens Befallningshafvande ingifva sina till Konungen ställda underdåniga besvär. Behöfver klaganden biträde vid besvärens författande, foge Konungens Befallningshafvande anstalt att det erhålles.

Inkomna besvär åligge Konungens Befallningshafvande att, så fort ske kan, till Justitierevisions-expeditionen insända, tillika med vederbörandes yttrande, om anledning förekommit att sådant infordra, äfvensom eget utlåtande och öfriga till målet hörande handlingar.

Konungens Befallningshafvande äger, om skäl förefinnes, förordna, att den dömd må, intill dess besvären blifvit afgjorda eller utslaget vunnit laga kraft, vistas på fri fot.

Konungens Befallningshafvandes beslut angående varning må ej öfverklagas utan i sammanhang med besvär öfver utslag, hvarigenom tvångsarbete blifvit ådömdt.

7 §. Den som i följd af ålderdom, kropps- eller sinnessjukdom, vanförhet eller lyte är oförmögen att genom arbete förvärfva hvad till lifvets uppehållande oundgängligen erfordras, må ej dömas till tvångsarbete eller, om han börjat sådant undergå, därmed fortfara; och varde han, därest han tillhör annat län än det, där han vistas, af Konungens Befallningshafvande öfversänd eller förpassad till Konungens Befallningshafvande i det län, inom hvilket han i fråga om fattigvård har hemortsrätt.

8 §. I fråga om beräkning af tiden för ådömdt tvångsarbete vare lag som i sådant hänseende stadgas angående fängelsestraff.

9 §. Tvångsarbete skall förrättas i allmän tvångsarbetsanstalt, så ordnad, att för brott straffade i allmänhet särskiljas från andra, samt att de dömda varda skilda efter kön, äfvensom att de hållas till lämpligt arbete efter olika arbetsförmåga.

Har fattigvårdssamhälle enskildt för sig eller gemensamt med annat fattigvårdssamhälle inrättat tvångsarbetsanstalt, som står under offentlig myndighets tillsyn, då må, där anstaltens stadgar det medgifva, ådömdt tvångsarbete enligt Konungens Befallningshafvandes förordnande där förrättas; och äge fattigvårdssamhälle därför njuta ersättning af staten, efter ty Konungen pröfvar skäligt.

10 §. 1. Den, som efter den ådömda tvångsarbetstidens slut frigifves, skall af arbetsanstaltens föreståndare förpassas till den kommun, där han har sin hemort, därest ej Konungens Befallningshafvande medgifvit, att han utan att först begifva sig till hemorten må förpassas till ort, som omförmäles i 12 § 3 mom. Passet skall innehålla föreskrift om väg, tid och sätt för färden äfvensom underrättelse om hvad den frigifne enligt 12 § har att iakttaga.

2. Med lösdrihvares hemort efter denna lag förstås den ort, där han är eller senast varit mantalsskrifven. Kan det ej utrönas, vare hans födelseort ansedd såsom hans hemort.

11 §. 1. Kostnaden för hemfärden, när den, som undergått tvångsarbete, från arbetsanstalten frigifves, äfvensom för uppehälle under färden och för nödtorftig beklädnad bestrides af allmänna medel, i den mån den frigifnes vid anstalten inestående tillgångar ej därtill förslå. Ej må den frigifnes tillgångar i vidsträcktare mån för nämnda ändamål anlitas, än att han äger i behåll nödiga medel för uppehälle under minst fjorton dagar.

2. Huru medel, som den frigifne kan hafva vid arbetsanstalten inestående, må komma honom till godo, därom gälle hvad af Konungen särskildt förordnas. Lagen d. 24 Okt. 1890.

12 §. 1. Den frigifne skall ofördröjligen, i enlighet med det för honom utfärdade pass, begifva sig till den ort, dit han förpassats, och, om förpassningen skett till stad, där polismästare finnes, anmäla sig hos denne inom tjugufyra timmar efter ankomsten.

2. Den, som blifvit dömd till tvångsarbete i sex månader eller därutöfver, äger under två år efter frigifvandet icke utan särskildt tillstånd, meddeladt i stad af

polismästare eller, där sådan ej finnes, af stadsfiskal och å landet af ortens länsman, uppehålla sig utom den kommun han tillhör eller där han erhållit behörigt tillstånd att vistas; och skall han i stad, där polismästare finnes, å de tider och i den ordning, som af polismästaren förolägges honom, göra anmälan om bostad och försörjningsmedel.

3. Tillstånd, hvarom i nästföregående mom. sägs, må lämnas den frigifne för att han må kunna emottaga erbjuden anställning hos välkänd och pålitlig person eller å uppgifven ort söka arbete, där utsikt därtill finnes, eller ombesörja någon för den frigifne viktig angelägenhet. För den, som erhållit sådant tillstånd, skall den myndighet, som lämnat tillståndet, utfärda pass. Den förpassade åligger att ställa sig till efterrättelse de i passet gifna föreskrifter och, om han blifvit förpassad till stad, där polismästare finnes, inom tjugufyra timmar efter ankomsten anmäla sig hos denne.

4. Den i 2 mom. stadgade skyldighet att anmäla bostad och försörjningsmedel bör så ordnas, att den anmälningsskyldige icke störes i sin lofliga verksamhet eller utsattes för allmän uppmärksamhet; och äge polismästaren i särskilda fall åt tillsyningsman eller annan därtill tjänlig person öfverlåta befattningen med anmälningarnas emottagande.

5. Förekommer skäl därtill, äger Konungens Befallningshufvande att helt och hållet eller delvis meddela befrielse från de skyldigheter, som enligt denna § åligga den frigifne.

6. Visar den frigifne tredska att efterkomma hvad honom enligt denna § åligger eller de honom på grund af samma § gifna föreskrifter, vare underkastad behandling, som i 3 § sägs.

13 §. Kommer den, som undergår tvångsarbete, i förändrade villkor, så att hans kvarhållande vid arbetsanstalten icke vidare är af nöden, äge Konungens Befallningshufvande i det län, där tvångsarbetsanstalten är belägen, förordna, att han skall från anstalten frigifvas. I sådant fall varde han utan förpassning på fri fot ställd; skolande hvad 11 § 1 mom. och 12 § innehålla icke äga tillämpning på den sålunda frigifne. Lagen d. 24 Okt. 1890.

14 §. Då någon genom utslag, som vunnit laga kraft eller blifvit fastställt, dömts till tvångsarbete, så ock när någon från tvångsarbetsanstalt frigifves, och när den frigifne erhåller tillstånd att vistas utom hemorten eller den ort, dit han eljest förpassats, eller på grund af

12 § 5 mom. varder fri i val af vistelseort, skall underrättelse därom meddelas rikets polismyndigheter. Huru underrättelse, som här sägs, skall meddelas, så ock huru kungörandet enligt 2 § 3 mom. skall ske, därom förordnar Konungen.

15 §. 1. Krono- och polisbetjante äfvensom tillsyningsman åligge att hålla noggrann tillsyn å lösdrivvare, och bör kommunalmyndighet samt tillsyningsman låta sig angeläget vara att bereda lösdrivvare utväg till arbete.

2. Tillsyningsman, äfvensom annan person, hvilken erhållit sådant uppdrag som i 12 § 4 mom. sägs, äge i utöfningen af denna befattning åtnjuta det skydd, som enligt lag tillkommer tjänsteman,

3. Med tillsyningsman förstås i denna lag sådan, som enligt förordningen angående fattigvården blifvit utsedd att hafva uppsikt å bettlare.

16 §. I stad, där poliskammare finnes, utöfvar poliskammaren i fråga om lösdrivvares behandling den myndighet, som enligt denna lag tillkommer Konungens Befallningshafvande; dock må poliskammare ej förordna om frigifning enligt 13 §.

I stad, där polismästare finnes, må denne och i annan stad Konungens Befallningshafvande kunna förordna poliskommissarie eller annan polisman att fullgöra hvad enligt denna lag åligger stadsfiskal.

För köping eller annat område å landet, för hvilket ordningsstadgan för rikets städer är i tillämpliga delar gällande, må Konungens Befallningshafvande kunna förordna polisman att fullgöra hvad enligt denna lag åligger länsman. Lagen d. 6 April 1894.

17 §. Denna lag skall gälla till efterlefnad från och med den 1 Oktober 1885,

Den som, då denna lag träder i verksamhet, undergår honom på grund af Stadgan angående försvarslöse och till allmänt arbete förfallne personer den 29 Maj 1840 ådömdt allmänt arbete, skall, då han varder frigifven, anses såsom hade han undergått tvångsarbete enligt denna lag. Därest före den bestämda arbetstidens utgång något förhållande inträffar, på grund hvaraf han enligt 22 § i nämnda stadga kunnat blifva frigifven, skall sådan rätt honom tillgodokomma.

Har någon inom två år före lagens trädande i verksamhet frigivits från sådant allmänt arbete, som ofvan sägs, varde ansedd såsom hade han vid frigifningen blifvit varnad för lösdrifveri,

I händelse vid lagens trädande i verksamhet tillfälle saknas att låta alla dem, som till tvångsarbete dömas, fullgöra arbetet i sådan tvångsarbetsanstalt, som i 9 § åsyftas, skola de, för hvilka sådant tillfälle saknas, istället fullgöra det ådömda arbetet i enrum å cellfängelse, dock med iakttagande att i sådant fall en tredjedel af den ådömda arbetstiden afdrages.

Det alla etc.